

ה שם במקרא כה.
ט לפרש חרב רבנו יונה
והראשון ואחריו חיים
ז שם הראשון * רבנו
ח חיים. כ בית יוסף.
ל שם במקרא כר ונה.

דבר, דאז אין לכן רואה ערנה שלהן, מה שאין בן באיש (בית יוסף בשם א"ח), (ועין לקמן סימן רי סעיף ג):
ה. "שאר אבריו (י) רואים את הערנה, מתר, אבל אם (יט) אינה מאבריו נוגע בין בערנותו בין בערנות חברו, אסור לקרות קריאת שמע או להתפלל. וזכרונותיו שהערנה שוכבת עליהן, צריך להפסיקן (כ) בכגד או להרחיקן בענין שלא יגע (כז) הגיד בהם: ו. להיתר טליתו הגונה על מתניו לכסותו (כח) ממתניו ולמטה, (כט) אף על פי שממתניו ולמעלה הוא ערם (ל) מתר לקרות קריאת שמע, אבל להתפלל אסור עד שיקסס (מ) לבו:

עה להזהר מגלוי שער וקול אשה בשעת קריאת שמע, וכן שלא לקרותה בגג הערנה, וכו' ו' סעיפים:

א. * טפח מגלה (ב) באשה (א) * במקום שדרכה (ב) לכסותו, אפילו היא (ג) אשתו, (ד) אסור לקרות קריאת שמע (ה) בגגה. הגה ר"ש אומרים דוקא באשתו, (ו) אבל (ז) באשה אחרת אפילו (ח) פחות (ט) מטפח הרי ערנה

שערי תשובה

עין באר היטב ועין פרי חוש מה שכתב שיש לחוש דלקא משפלי דנאמרין גבי שם פתוח על בשול, ובכרפי יוסף פתח לישב ראשו וכתב חלוק נכון דהקם בין דבני למעבד עבדא בגמשה לפשט ולטבול ועל רשב איני דטורי בעבדוה חלישין דמשפלי, מה שאין בן בנה רוצה לקרות קריאת שמע ומחמת זה חולק ידיו לכסות או להפסיק, ואינו עושה מעשה אחר כי אם הקריאת שמע או הקריאה שבשכילה הוא עושה בן, אין חושש שישעבד בין בבדיקה דעין וכן מוצט ובין בקריאת שמע עין שם:

באר היטב

מקום אם הן עומדות ערמות יש בהן אסור אחר, דהינו אסור גלוי ערנה לא מצד הלב אלא מצד שנאמר לא יראה כף ערות דבר, משום הכי אם הן עומדות ערמות צריכה שתהא יושבת כמו שכתב רמ"א על זה. אלא שמה שכתב הרמ"א דאז אין לכן רואה ערנה שלהן, הוא לא דוקא לכן דלכן בלאו הכי אינו רואה ערנותו, אלא על שלא תהא בגלוי ערנה לגמרי קאמר, וטעות סופר הוא וצריך לומר ואז אינו נראה ערנה שלהן. ט"ז מנן אברהם עלת תמיד. והבי"ח חולק וסבירא לה דגם באשה בעינן הסקפה בין לב לערנה אפילו כשיש לה מלבוש. וט"ז חולק עליו וססר להתיר כמו שכתב השלחן ערוך עין שם ועין ביהר"ד דעה סימן ר. וזעין בספר אלה רפה שמקום הנקרא בשלחן ערוך ואז אין לכן רואה כו, דבנישום נמי שר לכן רואה ערנותו, אלא דבין שערותיו למטה חשיב לכישת חלוק בהספקה, והעלה בספרו ליוהר דעה טעם למנהג הנשים דמכרכין על השכילה במים משום דעל הרב לכן חוץ למים. אכן אם הלב במים צריכה לכסות או לחקק ברועותיה, עין שם: (י) בגג. וכתב הבית יוסף ומשמע לי שלא מקרי ערנה לענין זה אלא הוד עצמו דאי נגע בקריאתו לידו הרהור, אבל בגניעת הכיס לית לן מה דאסלו אי נתי נוגע בקרי לא איתי לידו הרהור עד כאן. ומהר"ם טיטלי חולק וסבירא לה דכיס נמי מקרי ערנה לענין זה ומהר"ה אסיני, עין יד אהרן ובגנת ורדים בגן המלך סימן קנא: (כ) קריאת שמע, לפי שאינו מדבר לפני המלך, מה שאין בן בתפלה שצריך לעמוד באימה ובקראת וקראתו עצמו כאלו עומד בפני המלך ומדבר עמו:

(ב) באשה, אם לכושה דק ומתחין פשר מתוכה אסור, הלכות גדולות מנן אברהם: (ג) בגגה, הרב רבנו יונה מקל דאינו אסור אלא כשמסתכל בה, אבל בראיה בעלמא, מתר, עין בית יוסף, ולא נהירא, אלא בכל ענין אסור, בי"ח, וכן הוא משפעת הפוסקים, עין עלת תמיד: (ד) מטפח, בח"ח חולק וסבירא לה דאפילו

באר הגולה

א * טפח מגלה וכו'. עין בספר שלחן שלמה שכתב דשעור זה שרף אפילו בקטנה מכת שלש ואילך שיהא ראיה לכיאה, ואם היא בתו הוא מאחת עשרה שנה ואילך, וכדלעיל בסימן עג, עין שם: * במקום שדרכה וכו'. עין במשנה ביהר"ד שכתבנו דאסור אפילו בעצימת עינים, בן כתב בספר חיי אדם, וכן משמע מבאר הגר"א בסעיף זה בהג"ה דמדינה ענין זה לתא דבסעיף ו' עין שם. ומה שכתבנו דיש מתירין הוא מהב"ח ופרי מגדים במשפעות וזהב אוח, כן עין שם. ומהר"ם אדם הוכיח בגשמת אדם שכל דגם להמכ"ם יש להקל בעצימת עינים ונחללא שלא הביא מה שכתב רמב"ם יונה

משנה ברורה

דדעתו דאף אם העגבות נראין אין להקפיד, דעגבות אין בהן משום ערנה, וכן משמע קצת מבאר הגר"א. ובאלה רבה פסק דעגבות יש בהן משום ערנה: ה (יח) רואים את וכו'. רוצה לומר, ולא בעינן שיהא מכסה להערנה בפני עצמה באיזה דבר כדי שלא יראה האבריים: (יט) אינה מאבריו. (ס) דגזרינן נגיעת שאר איבריו משום נגיעת ידיו, ונגיעת ידיו שלא יבא לידי הרהור: (כ) הגיד בהם. אבל (כז) בגניעה דכיס אין להקפיד, דאין לתוש בו משום הרהור, והמדקדקין (כח) מדקדקין גם בזה, כי יש חולקין. ובדיעבד יצא אפילו אם נגע הגיד בהי"כים ופרי

מקדים לדעת הפרי חדש המוכח לליל בסימן עג במשנה ביהר"ד סעיף קטן ד: 1 (כא) ממתניו ולמטה. רוצה לומר, אפילו רק עד למטה מערנותו, דבזה די מדינא לקריאת שמע, אבל לתפלה צריך שיהיה מכסה כל גופו: (כב) אף על פי וכו'. (כ) במקום הדחק, דאי לא הכי אין נכון לבתתלה לעשות בן אפילו באיזה ברכה, וכל שכן בקריאת שמע: (כג) מתר לקרות. בין שערותיו מכסה וגם השלית מפסקת בין לבו לערנה: (כד) לבו. הוא הדין (כז) כל גופו, ונקט לבו אצ"י דרישא דבקריאת שמע אין צריך לכסות לבו. וטעם דתפלה תמונה, לפי שבתפלה צריך לקרוא את עצמו בעומד לפני המלך ומדבר עמו, שצריך לעמוד באימה, אבל בקריאת שמע אינו מדבר לפני המלך:

א (א) במקום שדרכה. (א) מפני שזה מביא לאדם לידי הרהור כשמסתכל בו, בכלל ערנה היא, ואסור לקרות או להזכיר שום דבר שבהדרשה נגד זה כמו נגד ערנה ממש. (א) ולפי מה שבארנו לקמן סעיף ו בשם האחרונים דנגד ערנה ממש אסור אפילו בעצם עיניו עד שיתזכר פניו, הוא הדין בזה. ויש מתירין בזה אם הוא מזהר מלקרוא כלל. וכשאי אפשר בענין אחר נראה דיש לסמוך על זה: (ב) לכסותו. אבל פניה וידיו, (א) כפי המנהג שצריך להיות מגלה באותו מקום, (א) וכן בפרסות רגל עד השוק ונראה ער המקום שנקרא קנא' בלשון אשכנז במקום שדרכן לילך יתח מתר לקרות כנגדו, שפינת שרגליו בהן אינו בא לידי הרהור, ובמקום שדרכן לכסות, שערן טפח כמו שאר גוף האשה, (א) אבל ורעותיה ושוקה, אפילו רגלית לילך מגלה כדרך הפרוצות, אסור: (ג) אשתו. ולכן (א) צריך לזהר בשעה שמינקת ומגלה דדיה, שלא לדבר אז שום דברי קדשה: (ד) אסור לקרות. עין בפרי מגדים שהביא דעות לענין דיבדל בזה, אם צריך לזהר ולקרות כמו לענין ערנה גמורה, ובדרך התיים משמע דאפילו בדיעבד צריך לזהר ולקרות, ומכל מקום נראה לי, דכשלא נתבונן להסתכל (א) אין להתמיר בדיעבד לזהר ולקרות אף באשה אחרת: (ה) אבל וכו'. עין בנשמת אדם שכתב דלכלי עלמא זה לא הוי אלא מדרבנן, ומהני בזה צצימת עינים, וכן בשער אשה המבאר בסעיף ב: (ו) באשה אחרת. (א) בין פניה בין אשת איש: (ז) פחות מטפח. ואם השוק מגלה, (א) יש אומרים דאפילו באשתו ופחות מטפח אסור לקרות נגדה, שהוא מקום הרהור יותר משאר

שער הציון

ה (כ) בית יוסף: (כא) בית יוסף: (כב) דרך טהלים ועין באר היטב: 1 (כג) תבואת שור הובא בשערי תשובה: (כד) בי"ח ואליה רבה: א (א) לבוש ופרי מגדים ושאר אחרונים: (ב) עין בבאר הגולה: (ג) חיי אדם: (ד) פרי מגדים ומהי אדם: (ה) בן כתב אליה רבה בשם הרמב"ם עין שם ותמיה אדם, וכן מוכח בהתבונן עב ע"ב דהוא דת ויהדות, עין שם: (ו) חיי אדם: (ז) עין בבית יוסף בשם הרמב"ם וינה וינה עין בי"ח: (ח) פרי מגדים ושאר אחרונים: (ט) בי"ח ופרי:

תרס"ו, ו. קר.